

17 REGIZORI

Am adunat aici câteva portrete în vederea unui viitor dicționar al regizorilor tineri. Fi-rește, numele prezente aici nu epuizează lista celor ce lucrează astăzi în regia românească; criteriul după care ne-am ghidat în selecționare a fost răsunetul unor spectacole care s-au impus atenției. Lăsăm lista deschisă, cu convingerea că timpul va înscrie pe ea mereu alte nume și alte succese.

DINU CERNESCU

Născut în 1935. A absolvit I.A.T.C. „I. L. Caragiale” în 1957. Din spectacolele puse în scenă: *Peer Gynt* de Ibsen (spectacol de absolvire, Studioul I.A.T.C. „I. L. Caragiale”, 1957); *Gilceville* din *Chioggia* de Goldoni (Teatrul Național din Craiova, 1958); *Bravul soldat Svejk* după Hasek (idem, 1959); *Piața ancorelor* de I. Stock (Galați, 1961); *De Pretore* Vincenzo de Eduardo De Filippo (Teatrul Tineretului, 1962); *Mielul turbat* de Aurel Baranga (Teatrul Regional București, 1962); *Iașii-n carnaval* și *Millo* director de Vasile Alecsandri (idem, 1962); *Dracul uitat* de Jan Drda (idem, 1963); *Vizita bătrinei doamne* de Friedrich Dürrenmatt (Brașov, 1963; *Acuzarea apără* de Ștefan Berciu (idem, 1964).

Distins cu Premiul III pentru regie la al IV-lea Concurs republican al tinerilor artiști din teatrele dramatice din 1962.

Pe Dinu Cernescu îl recomandă îndrăzneala creatoare, lupta împotriva inexpressivității scenice, caracterul popular al montărilor sale. Regizor dintre cei mai tineri, cu o creație originală, viguroasă, Dinu Cernescu are un loc distinct în fenomenul divers al regiei contemporane de teatru.

Pe scenă îi recunoaștem cu ușurință gândirea novatoare, după cum în gândul său recunoaștem, de asemenea fără dificultate, regizorul angajat. Caută, se frământă intens, își pune întrebări peste întrebări, tocmai pentru a da spectatorilor cât mai multe răspunsuri. Și spectacolele sale au totdeauna, chiar atunci când răspunsurile nu sînt cele mai bune, o avalanșă de idei menite să sublinieze sensurile textului dramatic. Nu a montat multe spectacole. Își pregătește minuțios caietele de regie, are pretutindeni în vedere sublinierea contemporaneității operei dramatice.

Domeniul său de predilecție este satira, potențarea cit mai acută a sensurilor satirice din text. În satiră, de altfel, a obținut cele mai însemnate victorii artistice. La Naționalul din Craiova, încă în primul său an de practică teatrală, Dinu Cernescu înscrisa, cu spectacolul *Gilceville* din *Chioggia*, un prim succes al gândirii sale scenice. Ținta satirei avea două obiective distincte, și Dinu Cernescu a pus accentele, așa cum trebuia, nuanțat: de la ironia acerbă (totuși îngăduitoare!) la adresa certărețelor neveste și pînă la șarjele de critică socială (fără circumstanțe atenuante) la adresa atitudinii antipopulare este o distanță pe care spectacolul a luminat-o cu pricepere și a subliniat-o cu umor.

Dinu Cernescu

Ion Cojar

Mihai Dimiu

David Esrig

Farkas István

Călin Florian

Lucian Giurchescu

văzuți
de:
Silvan

Harag György

Poate cea mai izbită creație satirică a regizorului o constituie montarea de pe scena Teatrului Regional cu *Mielul turbat*. Reluând piesa, după aproape zece ani de la premieră, Dinu Cernescu a dat textului o haină radical nouă, obținând efecte satirice deosebit de pregnante. Satira anti-birocratică devine incisivă și conferă spectacolului o mare capacitate de generalizare. Edificatoare exemple ne par a fi și montările de la Teatrul Tineretului, cu *De Pretore Vincenzo*, și Teatrul din Brașov, cu *Vizita bătrinei doamne*. Tonul caustic al spectacolului brașovean cu această din urmă piesă, grotescul evocărilor, caracterul simbolic al unor momente de acțiune subliniază esența textului: o glumă sinistă cu implicații tragice.

Montările sale au un pronunțat caracter popular. Preluând tradiția vechilor trupe de teatru, Dinu Cernescu a realizat, cu *Iași în carnaval* și *Millo director*, un spectacol de pe poziții contemporane, valorificând textul lui Alecsandri într-o viziune actuală de mare expresivitate. „Veselul Alecsandri” ne apare tânăr și vioi: teatrul de umbre, expresia grotescă a personajelor satirizate, fanfara adusă pe scenă dau — toate — montării o coloratură specifică, apropiere spectacolul de public, tocmai pentru că mijloacele satirice utilizate au o inspirație pronunțat populară.

Un text clasic bine și judicios interpretat ne apare imediat într-o lumină neașteptată, vibrând în corespondențe contemporane — spunea, cu un prilej, Dinu Cernescu. În acest sens, apreciem și intenția spectacolului său de pe scena Naționalului bucureștean, cu *Judecătorul din Zalamea*. Sintem siguri, însă, că regizorul nu și-a dat încă măsura talentului real în domeniul piesei clasice.

După cum, în afara excelentei experiențe cu *Mielul turbat*, Dinu Cernescu nu și-a valorificat din plin virtuțile regizorale în piese originale contemporane. Or, cunoscându-i capacitățile stimulatoare și entuziasmul creator, sintem convinși că randalamentul său poate fi, în mod deosebit pe texte contemporane originale, mai mare. Așteptăm, așadar, un cuvânt în plus, mai răspicat, în ceea ce privește valorificarea scenică a piesei originale.

Montările sale se prezintă în omogenitatea distribuțiilor, iar folosirea complexă a calităților fiecărui actor, stimularea unor resurse variate ale talentului actoresc se arată ca deosebite calități ale sale. Mulți interpreți din spectacolele montate de el — *Gilcevilă din Chioggia*, *Soldatul Svejik*, *Spectacolul Alecsandri*, *Dracul uitat*, îndeosebi — au demonstrat pozitiv tendința de a căpăta valențele „actorului total”, făcând uz de variate resurse interpretative, introducând, în compoziții complexe, dansul, cîntecele, efecte de pantomimă. Și totuși, regizorul trebuie să mediteze la faptul că, uneori, în spectacolele sale, actorul pare ignorat, directorul de scenă afirmându-și o prea intensă prezență.

Dar realizările lui Dinu Cernescu, tinerețea gândului, proiectele creatoare realiste și îndrăznețe sînt cheazășii ale unei evoluții semnificative, cu o culoare particulară în peisajul scenic contemporan.

Călin Căliman

ION COJAR

Născut în 1931. A absolvit I.A.T.C. „I. L. Caragiale” în 1955. Din spectacolele puse în scenă: Tragedia optimistă de Vs. Vișnevski (spectacol de absolvire, 1955); Treștiile de aur de Mioara Cremene (Teatrul Național „I. L. Caragiale”, 1955); Steaguri pe turnuri de Stehlik (idem, 1957); Cei din urmă de Gorki (idem, 1959); Prima întâlnire de Tatiana Sitina (Teatrul Tineretului, 1961); Băiatul din banca a doua de Al. Popovici (idem, 1962); Micuța Dorrit după Dickens (idem, 1962); Ziariștii de Al. Mirodan (Teatrul Tineretului din Sofia, 1962); Adam și Eva de Aurel Baranga (Teatrul Național din Russe, 1963); Nora de Ibsen (Teatrul Național „I. L. Caragiale”, 1963).

Distins cu Premiul II pentru regie la al III-lea Concurs republican al tinerilor artiști din teatrele dramatice din 1959.

Ion Cojar nu utilizează reflectorul violent, nu cultivă spectaculosul, culoarea intensă. Sobrietatea și echilibrul spectacolelor sale indică pasiunea pentru informarea exactă și multilaterală, un subtil spirit de discernămint și o îndelungă cugetare pentru a nu se lăsa smuls din solul fertil al textului dramatic. Nota specifică a